

Berivan VARGÜN

ALİŞILAGELMİŞ BİR SİYASETÇİ OLMAYAN BİLİM İNSANI ERDAL İNÖNÜ YAŞAMA VEDA ETTİ

Yaklaşık bir yıldır kanser tedavisi gören Erdal İnönü, 20 Ağustos 2007'de zatürree tedavisi için Houston'da bir kliniğe yatırıldı. Yapılan tetkikler daha önce kontrol altına alınan hastalığının tekrar tedavi sürecine başlanması gerektiğini gösterdi ancak 31 Ekim 2007'de tedavisinin yapıldığı bu merkezde, 81 yaşında yaşamını yitirdi.

İnönü'nün defnine ilişkin ilk tören 3 Kasım 2007'de TBMM'de yapıldı. Naaşı devlet töreninin ardından, doğduğu Pembe Köşk'ün bahçesine getirildi ve eşi Sevinç İnönü'nün isteğiyle, İstanbul'a götürülerek 4 Kasım 2007'de Teşvikiye Camii'nde kılınan öğle namazının ardından Zincirlikuyu Mezarlığı'ndaki aile kabristanında toprağa verildi.

6 Haziran 1926 tarihinde Ankara'da doğan Erdal İnönü, kendini Milli Mücadeleye adayan, Lozan Konferansına imza atan, Milli Şef unvanıyla anılan, Türkiye'nin ilk Başbakanı ve İkinci Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün oğludur. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da gören İnönü, Ankara Üniversitesi Fizik Bölümü'nden mezun olduktan sonra Amerika'ya gider. Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü'nde (Caltech) "Teorik Fizik" alanında araştırmalar yapar. Yüksek Lisans ve Doktorasını tamamladıktan sonra Türkiye'ye döner, Lisans öğrenimini tamamladığı Ankara Üniversitesi'nde asistan olarak işe başlar. Askerlik görevinin ardından Doçentlik sınavını verir. 1957 ve 1960 yılları arasında tekrar Amerika'ya giderek "Atom Enerjisinden Yararlanma" programı içinde çeşitli üniversite ve enstitülerde araştırmalarını yürütür.

1964-1974 yılları arasında ODTÜ'de Fizik profesörü olarak görev yapan İnönü, bu süreçte teorik Fizik Bölüm Başkanlığı, Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığı ve Üniversite Rektörlüğü de yapar. 1974'te Boğaziçi Üniversite'sine geçen İnönü, 1974-1983 yılları arasında Fizik Profesörlüğü'nün yanı sıra 6 yıl kadar da Temel Bilimler Fakültesi Dekanlığı'nı yürütür. 1983'te SODEP'in kurucu Genel Başkanı olarak siyasete atılınca kadar Boğaziçi Üniversitesi'ndeki görevini sürdürür.

Türkiye Cumhuriyeti ve Osmanlı İmparatorluğu üzerindeki bilimsel çalışmalarıyla bilinen İnönü, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) kurulması sürecinde de katkıda bulunur.

İnönü, 12 Eylül ve Siyasi Partilerin kapatılması sürecinde Sosyal Demokratların ısrarı üzerine siyasete atılır. 1983 yılında, SODEP'in kurucu Genel Başkanı olur ancak 12 Eylül yönetimince veto edildiği için seçime giremez. 1986 yılı ara seçimlerinde ise İzmir Milletvekili seçilir, 1987 ve 1991 yıllarında da aynı ilden milletvekili seçilerek parlamentoda görevine devam eder.

SODEP ve Halkçı Parti'nin birleşmesi sonucu kurulan SHP'nin genel Başkanlığı'na seçilerek görevini 1993 yılına kadar sürdürür. 1991 Genel Seçimlerinden sonra Doğru Yol Partisi ile SHP'nin kurduğu koalisyon hükümetinde Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı olarak üstlendiği görevlerini 1991-1993 yılları arasında yürütür. SHP'nin Cumhuriyet Halk Partisi ile birleşmesinin ardından, 1995 yılında koalisyonun Sosyal Demokrat kanadında değişikliğe gidilir, bu değişiklikte de İnönü, Dışişleri Bakanı olarak atanır. 1995 yılının Ekim ayında koalisyondaki görevinden ve aktif siyasetten ayrılır.

Bilim insanı kimliğinin yanı sıra, sadeliği, siyaset dünyasında ki hoşgörüsü ve mizah anlayışıyla, olaylara esprili ve bilimsel bakışıyla farklılık yaratan İnönü, TÜBİTAK Kurucu Müdürlüğü, NATO Fen Komitesi ve UNESCO Yürütme Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Sosyalist Enternasyonal üyesi olan İnönü, 1974 yılı TÜBİTAK Bilim Ödülü, 2004 yılında Wigner Madalyası alır.

CHP'den ayrılarak kurulan SHP'nin onursal başkanı olan Erdal İnönü, özellikle son yıllarda Sosyal Demokrat çevrelerce aktif siyasete girmesi ve solda birleşmeyi sağlaması için yapılan tüm ısrarlı çağrılara rağmen siyasete geri dönmemiştir.

O siyasette aradığını bulamayan, alçak gönüllü ve esprili kişiliği ile özellikle günlük yaşantısındaki sadeliği, demokratik duruşu, gösterişten hoşlanmaması, zaman zaman meclise korumasız ve yürüyerek gelmesiyle dikkatleri üstüne çekmiş, halkta bizden biri duygusunu oluşturan nadir siyasetçilerden biri olarak Türk Siyasi tarihinde unutulmaz ve Türk halkının kalbinde yerini almıştır.